

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/76/2020
Identifikačné číslo spisu: 6619010685
Dátum vydania rozhodnutia: 21.12.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6619010685.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč-Šeberu, v trestnej veci obvineného Š. C. pre zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Trestného zákona (ďalej tiež „Tr. zák.“) s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. spáchaného v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., na verejnom zasadnutí 21. decembra 2021 v Bratislave, o dovolaní Generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 09. júna 2020, sp. zn. 5To/54/2020, takto

rozhodol:

I. Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. júna 2020, sp. zn. 5To/54/2020 bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

porušený zákon

v ustanovení § 37 písm. m) Tr. zák., § 38 ods. 4, ods. 5 Tr. zák.

v prospech obvineného Š. C..

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušuje rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. júna 2020, sp. zn. 5To/54/2020 vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a zrušuje aj ďalšie rozhodnutia na zrušované rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikazuje Krajskému súdu v Banskej Bystrici, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Odôvodnenie

Okresný súd Lučenec (ďalej tiež „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) z 05. marca 2020, sp. zn. 22T/164/2019 uznal obvineného Š. C. (ďalej tiež „obvinený“) za vinného zo zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. spáchaného v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že:

- dňa 12.10.2019 približne o 20:00 hod. na ulici Lúčnej v Lučenci, pred bytovými jednotkami popisným číslom 17, pod vplyvom alkoholu zastavil tadiaľ predchádzajúcu maloletú S..E., nar. XX.XX.XXXX, a od tejto žiadal orálny sex, čo maloletá odmietla, preto maloletú chytil rukami za vlasy a rameno a zatlačil na kolená, jednou rukou si rozopol nohavice a vybral penis, pričom hlavu maloletej priťahoval do svojho rozkroku s tým, aby ho táto orálne uspokojovala, v dôsledku ktorého konania maloletá začala kričať o pomoc, po čom na miesto pribehli A. C. a E. E. a od maloletej ho odstrčili.

Okresný súd za tento trestný čin uložil obvinenému podľa § 200 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 5 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenásť) rokov nepodmienečne, pre výkon ktorého ho zaradil podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Súčasne okresný súd obvinenému podľa § 73 ods. 2 písm. a), d) Tr. zák. uložil ochranné protialkoholické liečenie ústavnou formou.

Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote, teda riadne a včas obvinený odvolanie pre nesprávnosť výroku o treste. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež „krajský súd“) rozsudkom z 09. júna 2020, sp. zn.5To/54/2020 zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Tr. por. rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám rozhodol tak, že odsúdil obvineného podľa § 200 ods. 2 Tr. zák., § 37 písm. m) Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov, pre výkon ktorého ho zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Ostatné výroky v napadnutom rozsudku súdu prvého stupňa zostali nedotknuté.

Proti naposledy uvedenému rozsudku krajského súdu podal Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej tiež „generálny prokurátor“ alebo „dovolaateľ“) v neprospech obvineného dovolanie, a to z dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h/ Trestného poriadku, t. j. že napadnutým rozsudkom krajského súdu bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby a z dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, t. j., že dovolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V písomných dôvodoch podaného dovolania generálny prokurátor namietol, že podľa napadnutého rozsudku krajského súdu bol porušený zákon v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Tr. por. a v ustanoveniach § 200 ods. 2, § 37 písm. m), § 38 ods. 4, ods. 5 Tr. zák. v prospech obvineného. Generálny prokurátor poukázal na skutočnosť, že krajský súd argumentáciu o nemožnosti uloženia trestu odňatia slobody pri zvýšení dolnej hranice trestnej sadzby podľa § 38 ods. 5 Tr. zák. oprel najmä o uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 09. mája 2017, sp. zn. 3Tdo 59/2016. Zastáva názor, že závery vyplývajúce z tohto rozhodnutia boli prelomené stanoviskom trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Tpj/26/2019, ktoré bolo prijaté na zjednotenie výkladu a aplikácie ustanovení § 163 ods. 3 Tr. por. a § 165 ods. 1 Tr. por., a ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky 2/2019 pod č. 14. Generálny prokurátor v tejto súvislosti zdôraznil, že uvedené zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dáva odpoveď na spornú otázku, či má byť súčasťou tzv. skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku popis okolností podmieňujúcich použitie ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona, ktoré modifikuje hranice trestnej sadzby uvedenej v ustanoveniach osobitnej časti Trestného zákona (§ 38 ods. 3 až 6, § 42 v spojení s § 41 ods. 2, § 47 ods. 2). Z predmetného stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 14/2019 je zrejmé, že „Odsudzujúci výrok o vine má jednak skutkovú časť (vetu), a jednak právnu časť, teda právnu vetu a právnu kvalifikáciu“. Súčasne citoval právnu vetu stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.14/2019.

Generálny prokurátor zotrval na presvedčení, že v trestnej veci obvineného spáchanie opätovného zločinu nie je súčasťou kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu sexuálneho násillia podľa § 200 Tr. zák., teda nemá kvalifikačnú relevanciu, ale má vplyv len na použitie ustanovení všeobecnej časti Trestného zákona upravujúcich hranicu trestnej sadzby v zmysle § 38 ods. 5 Tr. zák. Z uvedeného dôvodu a s poukazom na predmetné stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa názoru

generálneho prokurátora možno jednoznačne uzavrieť, že okresný súd nebol povinný v skutkovej vete výroku o vine odsudzujúceho rozsudku konkretizovať, respektíve uvádzať predchádzajúce odsúdenie obvineného pre zločin, ako mu to nesprávne vytkol krajský súd. Rovnako sa nestotožnil s názorom krajského súdu, že predchádzajúce odsúdenia obžalovaného neboli predmetom dokazovania. Jednak si obvinený v danej veci bol nepochybne vedomý svojich predchádzajúcich odsúdení za zločiny, za ktoré bol opakovane súdom potrestaný niekoľkoročnými nepodmienečnými trestami odňatia slobody. Navyše s predchádzajúcimi odsúdeniami bol obžalovaný v priebehu trestného konania opakovane oboznámený. Súčasťou vyšetrovacieho spisu, s ktorým sa po skončení vyšetrovania obvinený s jeho obhajkyňou oboznámili dňa 17. decembra 2019, bol aj odpis registra trestov na obvineného obsahujúci údaje o nezahladených predchádzajúcich odsúdeniach obvineného za zločiny. Navyše na hlavnom pojednávaní konanom dňa 05. marca 2020 okresný súd správne vykonal dokazovanie, keď postupom podľa § 269 Tr. por. čítal odpis registra trestov obvineného a oboznámil aj trestné spisy Okresného súdu Lučenec sp. zn. 22T/52/2007 a sp. zn. 3T/218/2022, v ktorých bol obvinený odsúdený za zločiny. K týmto dôkazom obvinený a jeho obhajkyňa nemali žiadne pripomienky. Ďalej uviedol, že prokurátor navrhol súdu pri ukladaní trestu aplikovať ustanovenie § 38 ods. 5 Tr. zák. až v záverečnej reči na hlavnom pojednávaní, avšak v inej fáze trestného konania prokurátor takúto povinnosť nemá.

Nemožno, podľa názoru generálneho prokurátora, súhlasiť so záverom krajského súdu, že postupom prokurátora, respektíve súdu prvého stupňa došlo k „neprimeranému zásahu do základných práv obvineného z dôvodu, že tento nebol náležite oboznámený so všetkými skutkovými závermi, ktoré tvorili podklad pre výrok o treste“. Poukázal taktiež na to, že z vyššie uvedeného stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je zrejmé, že síce je potrebné poučiť obvineného o úprave trestnej sadzby, ktorá v jeho prípade prichádza do úvahy, pričom okresný súd je tak povinný urobiť najneskôr pri poučení obvineného podľa § 257 ods. 1 Tr. por. Súčasne zo stanoviska vyplýva, že k porušeniu práva na obhajobu zakladajúceho dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. (v nadväznosti na § 257 ods. 5 Tr. por.) dôjde len vtedy, ak by obvinený bez takéhoto predchádzajúceho poučenia urobil vyhlásenie o uznání viny. Uvedený záver je logický, pretože výška trestnej sadzby zohráva nepochybne dôležitú rolu pri rozhodovaní sa obvineného, či urobí pred súdom vyhlásenie o uznání viny. V prípade, že by obvinený urobil vyhlásenie o vine bez poučenia o tom, aký skutočný trest mu hrozí, nepochybne by tým podľa názoru generálneho prokurátora bolo porušené jeho právo na obhajobu a k náprave by mohlo dôjsť výlučne podaním dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. V novom konaní by mal obvinený možnosť - vzhľadom na výšku hroziaceho trestu - vyhlásenie o vine neurobiť.

Generálny prokurátor zastáva názor, že v predmetnej trestnej veci nedošlo k porušeniu práva obvineného Š. C. na obhajobu, pretože na hlavnom pojednávaní dňa 06. februára 2020 po poučení súdu v zmysle § 257 ods. 1 Tr. por. vyhlásil, že je nevinný. Vzhľadom na to, že obvinený neurobil vyhlásenie o uznání viny podľa § 257 ods. 5 Tr. por., absencia jeho výslovného poučenia o výške hroziaceho trestu nemala vplyv na výkon obhajobných práv ani na samotné rozhodnutie okresného súdu o vine a treste, preto nebol dôvod neaplikovať ustanovenie § 38 ods. 5 Tr. zák. a uložiť tak obžalovanému trest „nesúladný so zákonom ustanovenou trestnou sadzbou“ tak, ako to urobil krajský súd. Na druhej strane okresný súd postupoval správne a v súlade so zákonom, keď po úprave trestnej sadzby uvedenej v ustanovení § 200 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 5 Tr. zák. uložil obvinenému sprisnený trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenásť) rokov, t. j. na dolnej hranici takto zvýšenej trestnej sadzby. Krajský súd nepoužitím ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák. uložil obvinenému trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, ktorá bola v danom prípade - po zvýšení dolnej hranice trestnej sadzby o jednu polovicu vo výmere 11 až 15 rokov. Podľa názoru generálneho prokurátora, tým bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. Generálny prokurátor má za to, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je zároveň založené na nesprávnom použití hmotnoprávneho ustanovenia, pretože krajský súd pri ukladaní trestu nesprávne aplikoval ustanovenia § 37 písm. m), § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. (namiesto ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák.), čím bol naplnený aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Generálny prokurátor z vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd výrokom pod bodom I. podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z

09. júna 2020, sp. zn. 5To/54/2020 bol porušený zákon v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Tr. por. a v ustanoveniach § 37 písm. m), § 38 ods. 4, ods. 5 Tr. zák. v prospech obvineného Š.R. C.. Súčasne navrhol, aby dovolací súd výrokom pod bodom II. podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 09. júna 2020, sp. zn. 5To/54/2020, ako aj ďalšie rozhodnutia na toto rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a výrokom pod bodom III. podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Krajskému súdu v Banskej Bystrici, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Zároveň, aby dovolací súd výrokom pod bodom IV. podľa § 380 ods. 2 Tr. por. rozhodol o väzbe obvineného Š. C..

K dovolaniu generálneho prokurátora sa písomne vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Lučenec a obvinený prostredníctvom svojej ustanovenej obhajkyne.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Lučenec vo svojom písomnom stanovisku (podanie z 27. októbra 2020 doručené okresnému súdu 28. októbra 2020) poukázal na skutočnosť, že generálny prokurátor v predmetnej trestnej veci podal dovolanie na základe podnetu vec dozorujúceho prokurátora Okresnej prokuratúry Lučenec. Vyjadril presvedčenie, že sa s dôvodmi dovolania v plnej miere stotožnil a v ďalšom na tieto odkazuje.

Obvinený vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že nesúhlasí s dôvodmi dovolania uvádzané generálnym prokurátorom v dovolaní, nakoľko zastáva názor, že rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 09. júna 2020, sp. zn. 5To/54/2020 nebol porušený zákon v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Tr. zák. ani v ustanoveniach § 200 ods. 2, § 37 písm. m), § 38 ods. 4, ods. 5 Tr. zák. Rozsudok krajského súdu považuje za správny a má za to, že súd správne posúdil vec po právnej stránke a rozhodol v súlade so zákonom. Súčasne poukázal na skutočnosť, že počas vedenia trestného stíhania nemal vedomosť o tom, že pri ukladaní trestu bude aplikované ustanovenie § 38 ods. 5 Tr. zák. K takémuto návrhu došlo až v záverečnej reči prokurátora. V samotnej obžalobe prokurátora o uvedenom nebola ani zmienka. Na základe uvedeného poukázal na ochranu jeho práv, pokiaľ ide o oboznámenie so všetkými skutkovými závermi, ktoré majú byť podkladom pre výrok o treste. Takéto neoboznámenie sa, nevykonanie dokazovania v tomto smere neprímerane zasahuje podľa jeho názoru do jeho základných práv. Uvedený záver konštatuje krajský súd, s ktorým sa obvinený stotožnil.

Ďalej obvinený uviedol, že on vedel, že mu hrozí vysoký trest, avšak si nebol vedomý možnosti použitia § 38 ods. 4 a 5 Tr. zák. Okresný súd na strane 6 a 7 svojho rozsudku konštatuje, že obvinený bol 12-krát súdne trestaný a je osobou s bohatou kriminálnou minulosťou. Tiež poukázal na rozsudok okresného súdu sp. zn. 22T/52/2007 v spojitosti s Krajským súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 3To/279/2007, ktorými bol odsúdený za zločin lúpeže ako aj na rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. 3T/218/2012, ktorým bol rovnako odsúdený za zločin lúpeže. Na tieto rozhodnutia však okresný súd poukazuje z dôvodu, že obvinený počas konania tvrdil, že sa v minulosti dopúšťal len majetkovej trestnej činnosti, a že nikdy nepoužil násilie voči inej osobe, čím chcel vyvrátiť tvrdenie obvineného. Ku spáchaniu skutkov sa dobrovoľne priznal, nakoľko si bol vedomý, že uvedené skutky spáchal. Okresný súd síce vykonal dokazovanie prečítaním odpisu z registra trestov a oboznámil s vyššie uvedenými trestnými spismi, avšak v súvislosti s jeho páchaním opakovanej násilnej trestnej činnosti, a nie s poukazom na § 38 ods. 4 a 5 Tr. zák. Obvinený má za to, že krajský súd správne zrušil v napadnutom rozsudku výrok o treste, a to bez aplikácie ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák. Obvinený má za to, že nie sú naplnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. h) a písm. i) Tr. por. Obvinený z vyššie uvedených dôvodov navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie generálneho prokurátora na neverejnom zasadnutí bez preskúmania vecí ako nedôvodné odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní posúdil naplnenie procesných podmienok pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3

Trestného poriadku), obvinený je v konaní zastúpení obhajcom (§ 373 ods. 2 Trestného poriadku), dovolanie bolo podané generálnym prokurátorom, pričom riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech (§ 372 ods. 1 posledná veta Trestného poriadku) s tým, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku).

V prvom rade sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávnych vád, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020.).

Najvyšší súd v predmetnej trestnej veci zistil, že dovolanie generálneho prokurátora je opodstatnené, čo znamená, že napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, čím došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Predseda senátu preto podľa § 383 Tr. por. nariadil verejné zasadnutie, v rámci ktorého bolo zistené, že v predmetnej trestnej veci dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je preukázaný. Najvyšší súd vyslovil porušenie zákona v rozsahu, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Pokiaľ ide o namietaný dovolací dôvod vyplývajúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por., tak tento sa vzťahuje na výrok o treste v dvoch smeroch. Po prvé, uloženie trestu mimo zákona stanovenej trestnej sadzby, teda mimo zákonného rozpätia, keď sa trest zvyšuje nad hornú hranicu alebo znižuje pod dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby. Po druhé, uloženie takého druhu trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Uložením trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa rozumie uloženie takej výmery trestu, ktorá nespadá do rozsahu trestnej sadzby stanovenej Trestným zákonom za trestný čin, zo spáchania ktorého bol obvinený uznaný vinným. V tomto prípade nesprávny postup pri určovaní výmery trestu spočíva buď v prekročení jeho maximálnej povolenej výmery alebo v nedodržaní jeho dolnej hranice, pokiaľ je táto určená. Uvedené sa však týka len tých druhov trestov, pri ktorých je trestná sadzba stanovená zákonom, teda predovšetkým pôjde o trest odňatia slobody, trest domáceho väzenia, trest povinnej práce, trest zákazu činnosti a iné. V predmetnej trestnej veci však z ustanovenia § 200 ods. 2 Tr. zák. vyplýva, že za zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 2 Tr. zák., pre ktorý je obvinený stíhaný, Trestný zákon ustanovuje vo svojej osobitnej časti dolnú hranicu trestnej sadzby trestu odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov a hornú hranicu trestnej sadzby trestu odňatia slobody vo výmere 15 (pätnásť) rokov. Z rozhodnutia krajského súdu však vyplýva, že obvinenému bol uložený trest odňatia slobody v rámci vyššie uvedeného zákonného rozpätia.

Druhom trestu, ktorý Trestný zákon nepripúšťa, sa rozumejú prípady, keď súd obvinenému uložil niektorý z druhov trestov, napriek tomu, že neboli splnené zákonné podmienky na jeho uloženie. Najvyšší súd dospel k záveru, že o tieto prípady v prvom ako aj v druhom smere u obvineného nejde.

Ako vyplýva z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., dôvodom dovolania podľa tohto ustanovenia

okrem iného je, že napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Najvyšší súd v tejto súvislosti pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Netreba preto zdôrazňovať, že dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, a je teda vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa.

Najvyšší súd po splnení prieskumnej povinnosti v predmetnej trestnej veci zistil, že odvolací súd nerešpektoval stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky 2/2019 pod č. 14 (ďalej tiež „stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2/2019 č. 14“), ktoré bolo prijaté za účelom zjednotenia výkladu a aplikácie ustanovení § 163 ods. 3 Tr. por. a § 165 ods. 1 Tr. por.

Z právnych viet stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2/2019 č. 14 pod bodom I. vyplýva, že:

Odsudzujúci výrok o vine má jednak skutkovú časť (vetu), a jednak právnu časť, teda právnu vetu a právnu kvalifikáciu. Skutková veta odráža faktické okolnosti, ktoré sú právne relevantné z hľadiska základnej alebo kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu, teda kvalifikačne použitého ustanovenia osobitnej časti Trestného zákona. Formulácia „uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu“ (§ 163 ods. 3 Trestného poriadku) znamená povinnosť uviesť vo výroku o vine odsudzujúceho rozsudku okrem skutkovej vety aj tzv. právnu vetu, vychádzajúcu zo znenia ustanovenia (ustanovení), použitého (použitých) na právnu kvalifikáciu činu, ktoré sú označené vo výroku o vine zákonným pomenovaním a číselným paragrafovým označením (s nimi je priamo spojená trestná sadzba trestu odňatia slobody).

Do kategórie faktických okolností uvedených v predchádzajúcom odseku a tvoriacich súčasť skutkovej vety patria aj skutočnosti, ktoré podľa ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona vyvolávajú použitie osobitnej trestnej sadzby, namiesto použitia sadzby, ktorá je uvedená v kvalifikačne relevantnom ustanovení osobitnej časti Trestného zákona, resp. namiesto sadzby iného trestu než trestu odňatia slobody, ktorá z právnej kvalifikácie činu inak vyplýva (§ 47 ods. 2, § 61 ods. 4 a 5 Trestného zákona).

Skutočnosti bez kvalifikačnej relevancie, vyvolávajúce použitie ustanovenia všeobecnej časti Trestného zákona, ktoré len upravuje hranice trestnej sadzby priradenej ku kvalifikačne použitému ustanoveniu osobitnej časti Trestného zákona (§ 38 ods. 3 až 6, § 41 ods. 2 samostatne alebo v spojení s § 42 ods. 1, § 61 ods. 3 a 6 Trestného zákona), nie sú súčasťou skutkovej vety výroku odsudzujúceho rozsudku. Dotknuté ustanovenia sa uvádzajú (označujú) vo výroku o treste v zmysle § 165 ods. 1 Trestného poriadku („s uvedením zákonných ustanovení, podľa ktorých bol trest uložený“).

V predmetnej trestnej veci najvyšší súd zistil, že súd prvého stupňa vo vzťahu k obvinenému správne oboznámil dva podstatné trestné spisy, a to v prvom prípade spis Okresného súdu Lučenec, z ktorého vyplynulo, že obvinený bol rozsudkom Okresného súdu Lučenec z 29. novembra 2007, sp. zn. 22T/52/2007 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 09. januára 2008, sp. zn. 3To/279/2007 uznaný za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 56 mesiacov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

V druhom prípade trestný spis Okresného súdu Lučenec, z ktorého bolo preukázané, že obvinený bol rozsudkom Okresného súdu Lučenec z 05. februára 2013, sp. zn. 3T/218/2012 uznaný za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov nepodmienečne, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Najvyšší súd v tejto trestnej veci dospel k záveru, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je založený

na nesprávnom použití hmotnoprávneho ustanovenia, pretože odvolací súd pri ukladaní druhu a výmery trestu obvinenému nesprávne aplikoval ustanovenia § 37 písm. m) Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák. (namiesto ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák.), čím došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Je potrebné v tomto ohľade plne súhlasiť s argumentáciou generálneho prokurátora vyjadrenou v písomnom odôvodnení jeho dovolania, že Krajský súd v Banskej Bystrici nepoužitím ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák. uložil nezákonný trest, pričom pri správnom použití ustanovenia § 38 ods. 5 Tr. zák. mal odvolací súd ukladať obvinenému trest odňatia slobody v rozpätí trestných sadziieb s dolnou hranicou vo výmere 11 rokov a hornou hranicou vo výmere 15 rokov.

Z uvedeného potom vyplýva, že rozhodnutie krajského súdu napadnuté dovolaním je založené na nesprávnom použití hmotnoprávneho ustanovenia vo výroku o treste a uvádzaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. v konkrétnom prípade je daný. Najvyšší súd preto o dovolaní generálneho prokurátora rozhodol tak, ako je uvedené v bode I. výrokovej časti tohto rozsudku.

Podľa § 380 ods. 2 Tr. por., ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe.

Najvyšší súd ako súd dovolací zistil, že obvineného nemožno prepustiť na slobodu, lebo je u neho daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. Tento dôvod je založený na obave, že by mohol pokračovať v páchaní rôznej úmyselnej trestnej činnosti.

Spomenutá obava zakladajúca väzobný dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. u obvineného vyplýva z toho, že pobyt obvineného na slobode podľa záverov psychiatrického znaleckého posudku by mohol byť pre spoločnosť potenciálne nebezpečný pri konzumácii alkoholických nápojov a eventúálnych agresívnych tendenciách v stave opitosti. V minulosti obvinený spáchal rôznu úmyselnú trestnú činnosť aj násilného charakteru, za ktorú opakovane vykonával trestu odňatia slobody spojený s jeho priamym výkonom. Doteraz bol 12-krát súdne trestaný, teda u obvineného ide o osobu so sklonmi k páchaniu úmyselnej a násilnej trestnej činnosti. U obvineného existuje dôvodná obava, že by mohol pokračovať v páchaní rôznej úmyselnej trestnej činnosti, a to aj násilnej povahy.

Dĺžka trvania väzby obvineného podľa § 380 ods. 2 Tr. por. sa podľa § 380 ods. 3 Tr. por. posudzuje samostatne a nezávisle od väzby v pôvodnom konaní, pričom táto začala plynúť okamihom vyhlásenia rozhodnutia o väzbe na verejnom zasadnutí najvyššieho súdu, t. j. 21. decembra 2021 o 12.50 hod. a bude sa vykonávať v Ústave na výkon väzby Banská Bystrica.

Najvyšší súd ďalej dospel k záveru, že v danej trestnej veci nie je možné účel väzby obvineného Š. C. dosiahnuť jej nahradením dohľadom probačného a mediačného úradníka v zmysle § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por., a to vzhľadom na osobu obvineného, a aj vzhľadom na povahu prejednávaného prípadu, ktorý je daný záujmom chráneným Trestným zákonom. Spôsob spáchania stíhaného trestného činu spolu s konkrétnymi skutočnosťami opodstatňujúcimi u obvineného obavu z pokračovania v trestnej činnosti, teda zo správania sa spôsobom predpokladaným v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., dostatočne odôvodňujú záver, že nahradenie jeho väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nad jeho osobou nemožno vzhľadom na nevierohodnosť jeho osoby a povahu prejednávaného prípadu považovať za dostatočné opatrenie. Väzba obvineného v tomto štádiu trestného konania je aj vzhľadom na zásadu primeranosti a zdržanlivosti adekvátnym a nevyhnutným zabezpečovacím opatrením. (bod II. výrokovej časti tohto rozsudku).

Najvyšší súd považuje za potrebné pripomenúť, že v ďalšom konaní bude v zmysle § 2 ods. 6 Tr. por. naďalej potrebné postupovať vo veci prednostne a urýchlene vzhľadom na väzobný charakter veci.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.